

Communicatiestoornissen bij niet-aangeboren hersenletsel

Door een hersenbeschadiging kunnen communicatiestoornissen ontstaan. In deze folder leest u meer over de gevolgen van een niet-aangeboren hersenaandoening voor de communicatie en hoe u hiermee rekening kunt houden.

Niet-aangeboren hersenletsel

Niet-aangeboren hersenletsel is een beschadiging in de hersenen die op latere leeftijd ontstaat. De oorzaak van een hersenbeschadiging is meestal een beroerte (CVA = Cerebro Vasculair Accident), maar dit kan ook door een hersentumor of ongeval worden veroorzaakt. De gevolgen van een hersenletsel kan voor iedere mens anders zijn. De gevolgen hangen onder meer af van de plaats van de beschadiging in de hersenen en de ernst van de beschadiging.

Bij de communicatie spelen *cognitieve functies* een belangrijke rol. Cognitieve functies zijn hersenfuncties zoals:

- Taal
- Aandacht
- Tempo van verwerken informatie
- Geheugen
- Waarneming
- Handelen
- Controle
- Emoties
- Gedrag

Een stoornis in het begrijpen en gebruiken van taal noemen we afasie (zie ook OLVG-folder [Afasie](#)). Wanneer er stoornissen zijn in andere cognitieve functies zijn de gevolgen soms minder opvallend aanwezig. Deze folder gaat voornamelijk over deze laatste groep.

Veranderingen in de communicatie

Veranderingen in de uitspraak

- Moeilijk of onduidelijk uitspreken.
- Spreken met een andere stem of minder melodie .
- Meer of minder spreken.
- Sneller of langzamer spreken.

Veranderingen die niet direct opvallen

Als patiënten vlot en verstaanbaar spreken, kunnen toch bijzonderheden in de communicatie opvallen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Niet goed gebruik maken van algemene ‘gespreksregels’ zoals rekening houden met de voorkennis en de gemoedstoestand van de gesprekspartner en het elkaar afwisselen in een gesprek (beurtgedrag).
- Minder oogcontact maken.
- Het niet goed begrijpen van de onderliggende betekenis van een zin of letterlijk opvatten van grapjes en spreekwoorden.
- Moeilijk herkennen van gebruikte zinsmelodie of klemtoon en daardoor de boodschap verkeerd interpreteren
- Moeilijk herkennen of begrijpen van de emoties of gevoelens van de gesprekspartner.
- Het niet goed kunnen volgen van een opbouw van een verhaal of zelf moeilijk structuur kunnen aanbrengen (‘van de hak op de tak springen’).
- Moeilijke emoties kunnen uiten en een monotone spraak en een vlakke gezichtsuitdrukking.
- Veel woorden nodig hebben om iets duidelijk te maken (breedsprakigheid).
- Vertraagde informatieverwerking,
- Het onderwerp in een gesprek vergeten.
- Een ontremming van emoties.
- Verminderd inzicht in ziekte.
- Moeite met gesprekken in drukker ruimte

Adviezen voor uzelf

- Laat de gesprekspartner weten wat u moeilijk vindt.
- Schrijf bij belangrijke gesprekken vooraf op waar u het over wilt hebben.
- Maak na afloop van een gesprek een aantekening waarover u hebt gesproken.
- Vraag bij belangrijke gesprekken of het goed is als u het gesprek opneemt.
- Voorkom afleiding en zet de televisie en/of radio uit tijdens een gesprek.
- Zoek een zo rustig mogelijke plek op voor het gesprek.

Adviezen voor de gesprekspartner

- Zorg vooraf voor goede aandacht tijdens het gesprek.
- Spreek rustig en vat de informatie samen.
- Controleer of alle informatie is begrepen en is overgekomen.
- Spreek in een rustige omgeving.
- Leg bijzonderheden en belangrijke informatie schriftelijk vast, of vraag iemand dit voor u te doen.
- Vermijd verwijzende taal, spreekwoorden, gezegden en cryptische omschrijvingen.
- Stel concrete vragen en biedt structuur.

Hulp van een logopedist

De logopedist kan door middel van een onderzoek en observaties de moeilijkheden in de communicatie vaststellen. De logopedist geeft adviezen en kan starten met therapie. Soms is er samenwerking met een ergotherapeut en/of psycholoog.

Vragen?

U kunt ons gewoon bellen

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen? Neem dan contact op of kijk op www.olvg.nl Heeft u vragen over de vergoeding of betaling? Neem dan contact op met uw zorgverzekeraar of kijk op www.olvg.nl/zorgnota

Meer informatie online

- www.olvg.nl/logopedie

Contact

afdeling Logopedie, locatie Oost

T 020 599 28 73 (werkdagen 9.00 – 16.30 uur)

E logopedie-oost@olvg.nl

afdeling Logopedie, locatie West

T 020 510 83 66 (werkdagen 9.00 – 16.30 uur)

E logopedie-west@olvg.nl

Oost
Oosterpark 9
1091 AC Amsterdam

West
Jan Tooropstraat 164
1061 AE Amsterdam

Spuistraat
Spuistraat 239 A
1012 VP Amsterdam

Onze Algemene Voorwaarden zijn van toepassing: www.olvg.nl/algemene-behandelvoorwaarden

Klacht of opmerking: www.olvg.nl/klacht

Redactie en uitgave: Marketing en Communicatie, 6 mei 2020, foldernr.0482